

A NIGÉRIAI VÁLASZTÁSI STRUKTÚRA

VÖRÖS ZOLTÁN

Bevezetés

A közelgő választások miatt Afrika és a nagyvilág figyelme Abuja felé fordul, különösen a nagy visszhangot kiváltó terrorcselekmények, a Boko Haram tevékenykedése, valamint a vallási szembenállás miatt. Az ország vezetése 2011-ben igyekezett függetleníteni a voksolás szervezésével megbízott bizottságot, így igyekezvén kiiktatni a korábbi választási visszaéléseket és az akkor lebonyolított választások annak ellenére is sikeresebbnek bizonyultak, hogy magát az eseményt az eredeti időpontban nem sikerült megszervezni. A Független Nemzeti Választási Bizottság (Independent National Electoral Commission, INEC) ugyanis a szavazásra kijelölt napon halasztotta el a parlamenti (alsóházi) választásokat az elégtelen mennyiségű szavazólap vagy a hiányzó urnák miatt, majd később a további országos választások is elhalasztásra kerültek.

Nigéria politikai rendszere az Egyesült Államok mintájára egy olyan szövetségi köztársaság, ahol a végrehajtó hatalom feje az elnök, míg a törvényhozást a kétkamarás parlament, annak felsőháza a Szenátus, illetve alsóháza, a Képviselők Háza alkotja. Ennek köszönhetően négyévente három országos szintű választást is tartanak: egy elnökválasztást, egy választást a 109 fős Szenátus, valamint egyet a 360 fős alsóház létrehozására. Sok esetben ezek a választások időben sem esnek egybe, 2011-ben az elnökválasztást április 16-án, a parlamenti választásokat pedig április 9-én tartották (több körzetben további halasztásokra is sor került az eredeti, április 2-i időpont eltolását követően).

2015. február 14. – Kiemelkedő jelentőségű nap

2015. február 14-e kiemelkedő jelentőségű nap lesz. Az INEC 2014. január 24-én kihirdetett menetrendje¹ alapján az elnökválasztást és a (westminsteri mintára kiépült parlament miatt nagyobb súlyú) alsóház választását tartják meg egy időben ezen a napon, a Szenátus megválasztására két héttel később kerül majd sor az államok vezetőinek kiválasztásával együtt. Ez utóbbi is fontos esemény, figyelembe véve az ország 36 államának működését, de a lényegi események február 14-én fognak eldőlni – amennyiben persze idén a Választási Bizottság képes lesz országosan lebonyolítani a választásokat. A kétség annak ellenére is valós, hogy nagyobb összegekből gazdálkodhat az INEC, mellyel igyekeznek elérni, hogy a

négy éve tapasztalt infrastrukturális hiányosságok ne történhessenek meg újra. Január elején a Bizottság titkára, Attahiru Jega biztosította ugyan a sajtó munkatársait, hogy a választások rendben, és ami legfontosabb, időben zajlanak majd², a választói regisztrációk során tapasztalt hiányosságok ugyanakkor félelemre adhatnak okot. Lagosban és más városokban ugyanis pénzt kértek a választási bizottság tagjai a generátorok működtetéséhez az állampolgároktól, sőt az elméletileg ingyenes választói plasztikkártya kiállításáért is fizetniük kellett a szavazni vágyó nigériaiaknak – alulfinanszírozottságra hivatkozva.³

További fontos elem a terrorfenyegetettség, melynek köszönhetően egyre inkább úgy tűnik, hogy három északi államban a szükségállapot miatt nem fogják megtartani

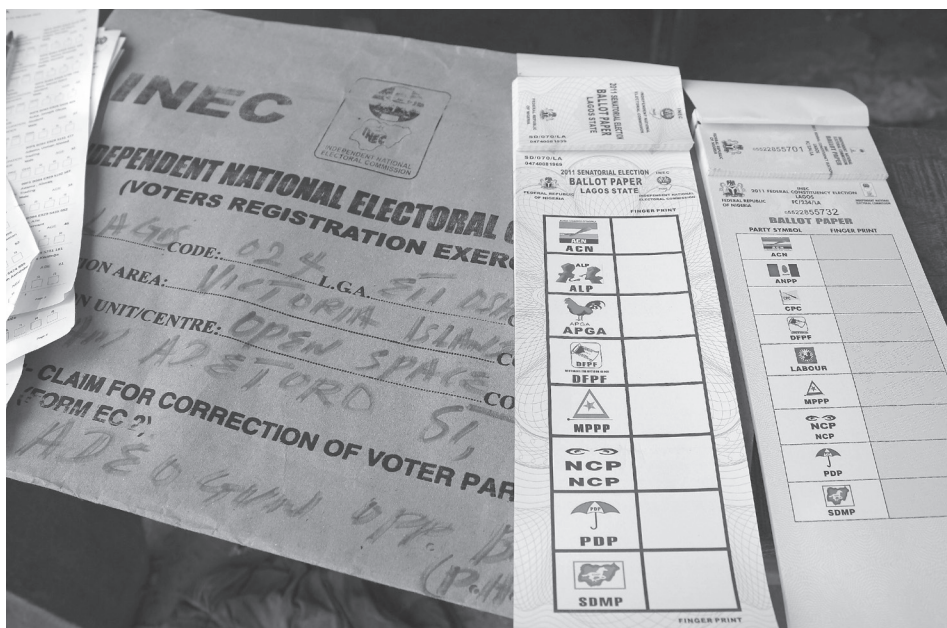
„Lagosban és más városokban ugyanis pénzt kértek a választási bizottság tagjai a generátorok működtetéséhez az állampolgároktól, sőt az elméletileg ingyenes választói plasztikkártya kiállításáért is fizetniük kellett a szavazni vágyó nigériaiaknak – alulfinanszírozottságra hivatkozva.”

a választásokat. Az érintett államok (Yobe, Borno, Adamawa) kormányzói ugyan kijelentették, hogy erre nem kerülhet sor⁴, de a választás napjának közeledtével és a Boko Haram folytatódó akcióinak köszönhetően egyre inkább szűkül a mozgáster.⁵ A parlamenti választások kapcsán ez értelemszerűen csupán a választások eltolását jelentené, az elnökválasztás kapcsán azonban komolyabb következménye lenne: az érintett államok lakosai (mintegy 5,4 millió választásra jogosult) nem vehetnének részt az államfő megválasztásának folyamatában.⁶

A választások pontos megtartása már csak azért is lenne fontos, mert a terrortámadások mindennapossá váltak, egy sikeres választás pedig nem csupán a politikai elit legitimitációját növelné, hanem lehetőséget biztosítana a kormány számára, hogy a lakosságot fenyegető Boko Haram elleni fellépésre összehozza. A helyzetet ugyanakkor maguk a politikai pártok sem segítik: a domináns és az 1999-es demokratikus fordulat óta egyeduralgoló párt, a Népi Demokratikus Párt (People's Democratic Party, PDP) ugyanis saját íratlan szabályait is felrúgta már 2011-ben, és a helyzet a mostani választásokkal tovább eszkalálódhat. A párton belüli *gentlemen's agreement* ugyanis az volt, hogy a hatalom két ciklusonként felváltva oszlik meg a többnyire muszlim észak és a többnyire keresztény dél között. Ez a megállapodás 2010-ben került veszélybe, mikor az első ciklusát töltő, északi Umaru Yar'Adua hosszán tartó betegeskedést követően elhunyt és helyét helyettese, Jonathan Goodluck vette át. Már a 2011-es választások során is indulatokat keltett Goodluck indulása az elnöki tisztségért, tekintve, hogy „észak” csupán egy terminust kapott, de a déli származású elnök újbóli indulása még komolyabb indulatokat szabadíthat el az északiak részéről egy amúgy is érzékeny helyzetben.⁷

▲ Választási urnák. Forrás: authorsoundsbetterthanwriter.blogspot.com

▲ 2011-es szavazócédulák. Forrás: thinkafricapress.com

2015. február 14-e továbbá azért is kap kiemelt figyelmet, mert az 1999-es demokratikus fordulat óta először nyílik esély arra, hogy a Demokratikus Pártot megszorongassák a választásokon, köszönhetően annak, hogy a négy legnagyobb ellenzéki párt koalícióra lépett és létrehozta az Előrehaladók Kongresszusát (All Progressives Congress, APC). Az ellenzék előretörése és megerősödése nyilvánvalóan demokratikus elemként is értelmezhető, aggasztó ugyanakkor, hogy az APC előválasztásainak eredményét követően a párt elnökjelöltje a muszlim Muhammadu Buhari lett. Buhari neve a Nigéria történelmét ismerők számára ismerős lehet: az egykori tábornok 1983 és 1985 között katonai diktatúrát épített ki az országban.

A választások menete

A választásokat választói regisztráció előzi meg: az állampolgár a lakhelye szerinti választókörben fényképes választói kártyát kell, hogy készíttessen, mellyel aztán a választás napján bejelentkezhet a választásra. E bejelentkezés reggel 8 és dél között zajlik, majd ezt követően lezárják a jelentkezést és megkezdődhet a szavazás. Szavazni ujjlenyomattal a preferált jelöltre lehet. A regisztrációval, bejelentkezéssel és ujjlenyomatos szavazással, európaiak számára furcsának és komplikáltnak tűnő rendszerrel a visszaéléseket igyekeznek megakadályozni.

A kevesebb jogkörrel rendelkező Szenátus megválasztása a fővárosban és a 36 államban zajlik: előbbi egy szenátort, utóbbi államok mindegyik 3-3 szenátort szavaz meg, így elérve a 109 fős létszámot a felsőházban. A szavazás egyszerű többségi

Választás & választhatóság

- *Választhat minden nigériai állampolgár, aki elérte a 18 éves kort, nincs a közügyektől eltiltva és regisztrálta magát a választásokon.*
- *Választható a parlamenti választásokon az a nigériai állampolgár, aki betöltötte a 35. életévét (egyes források a 30. életév betöltéséről szólnak), és papírja van arról, hogy iskolát végzett.*
- *Az elnökválasztás esetében szigorúbbak a követelmények, a jelöltnek be kell töltenie a 40. életévét, továbbá csak pártok képviselői lehetnek jelöltek, akik az adott pártnak tagjai is.*

többmandátumos rendszer: az államon belül a három legtöbb szavazatot kapó jelölt jut a mandátumhoz.

Az alsóház létszáma 360 fő, a képviselők egymandátumos körzetekben kerülnek kiválasztásra, szintén többségi rendszerben, az Egyesült Királyságban jól ismert *first-past-the-post* „formulát” használva: a legtöbb szavazatot kapó jelölt győz.

Az elnökválasztás is többségi, úgynevezett kétfordulós, feltételes többségi rendszerben kerül megszervezésre. A győztesnek hivatalosan a szavazatok abszolút többségét (tehát 50 százalékát plusz egy szavazatot) vagy 25 százalékát kell megszereznie (ez utóbbi esetekben is ő kell, hogy rendelkezzen a szavazatok többségével) legalább az államok kétharmadában. A valóságban ez annyit jelent, hogy egy jelöltnek 24 államban győznie kell, megszerezve mindegyik államban legalább a szavazatok negyedét (a gyakorlatban az alsó határ miatt az abszolút többség elérése nem szükséges). Ha ez nem sikerül az első fordulóban, akkor a legtöbb szavazatot gyűjtött két jelölt között második fordulóra kerül sor.

Konklúzió

2015. február 14-e kiemelkedő jelentőségű nap lesz Nigéria számára, a választások tisztasága, átláthatósága mellett ugyanakkor talán még fontosabb lesz az eredmény, és a megválasztott képviselők politikai teljesítménye. Számos intő jel utal ugyanis arra, hogy a konfliktusok megoldatlansága katasztrofális következményekkel fog járni nem csupán a nyugat-afrikai állam, hanem az egész térség életére nézve. ☀

Jegyzetek

- 1 Lásd: INEC: A 2015-ös választások tervezett időrendje. Elérés: <http://www.inecnigeria.org/wp-content/uploads/2014/02/General-Elections.pdf>
- 2 No plan to postpone February elections; we have sufficient funds – INEC. Daily Post, 2015.01.07. Elérés: <http://dailypost.ng/2015/01/07/no-plan-postpone-february-elections-sufficient-funds-inec/>
- 3 Voter Registration: INEC Officials Demand Money To Fuel Generator. Leadership, 2014.11.19. Elérés: <http://leadership.ng/news/391023/voter-registration-inec-officials-demand-money-fuel-generator>

- 4 Elections must hold in Yobe, Borno, Adamawa – Govs. Punch, 2015.01.07. Elérés: <http://www.punchng.com/news/elections-must-hold-in-yobe-borno-adamawa-govs/>
- 5 “Baba Ahmad Jidda, Borno államtitkára szerint a tagállam nagy részét már az iszlamista csoport uralja. A kormányzati jelenlét minimális vagy egyáltalán nem is jellemző Borno jelentős részén. Az érintett területek legtöbb településéről vagy már kivonultak az állami csapatok, vagy egyszerűen nem is tudták őket megközelíteni. Így a legtöbb politikai szereplő el sem tudja érni a saját választóközzeit. Véres választások jönnek. Hír24, 2014.11.29. Elérés: <http://www.hir24.hu/kulfold/2014/11/29/veres-valasztasok-jonnek/>
- 6 Boko Haram attacks threaten to derail Nigerian elections as terror crisis grows. International Business Times, 2015.01.06. Elérés: <http://www.ibtimes.co.uk/boko-haram-attacks-threaten-derail-nigerian-elections-terror-crisis-grows-1482155>
- 7 További információkért lásd: Tarrósy István (2015): Nigéria választ – Újrázik-e Goodluck Jonathan? Afrika Tanulmányok, Vol. 8., No. 4. pp. 5–12.

Felhasznált irodalom

- INEC Nigeria. A Bizottság weboldala. Elérés: <http://www.inecnigeria.org/>
- Election Guide. Elérés: <http://www.electionguide.org/>
- Crisis Group (2014): Nigeria’s Dangerous 2015 Elections: Limiting the Violence. Africa Report, No. 220. Elérés: <http://www.crisisgroup.org/en/regions/africa/west-africa/nigeria/220-nigeria-s-dangerous-2015-elections-limiting-the-violence.aspx>

A szerzőről

Óraadó, PhD-hallgató
Pécsi Tudományegyetem,
Bölcsészettudományi Kar,
Politikatudományi és Nemzet-
közi Tanulmányok Tanszék

About the Author

Lecturer, PhD student
Department of Political
Science and International
Studies
University of Pécs,
Faculty of Humanities

@
voros.zoltan@pte.hu

English Abstract

The Structure of the Nigerian Electoral System

Due to the upcoming elections in Nigeria, not just Africa’s, but also the world’s attention turns to Abuja. The voting on February 14, 2015, is going to be of outstanding significance in many ways. A lot depends on the clear and well-organized elections in a country, where terrorism and religious discrepancy are permanent problems. Therefore, the study presents the structure of the electoral system in Nigeria and the challenges citizens face during the preparations.